

MLADI STRPNI? AH, DAJ NO!

KAJ MENIŠ, SMO MLADI STRPNI DO DRUGAČNIH ALI NE? KOGA NE MARAMO? MISLIŠ, DA SO MLADI IZ POSTOJNE STRPNEJŠI KOT MLADI IZ BREŽIC? ALI SO STAREJŠI RES KONZERVATIVNEJŠI? LAHKO NAŠTEJEŠ NA PRSTE ENE ROKE ORGANIZACIJE, KI SE UKVARJAJO SPROMOCIJO ČLOVEKOVIH PRAVIC, ZDRUGAČNOSTJO IN DRUGAČNIMI?

Tudi letos je Zavod MOVIT – EURO<26 med aprilom in septembrom v okviru projekta EYCAdeMY izvajal kvalitativno raziskavo z metodo fokusnih skupin med mladimi. Tema letošnje raziskave so bile človekove pravice, in sicer kakšno je osebno zaznavanje raznolikosti v družbi na lokalni ravni pri mladih ljudeh, kateri so učinki raznolikosti na osebni ravni in v lokalni skupnosti ter kolikšna je ozaveščenost in odnos do dejanskega uresničevanja človekovih pravic na lokalni ravni.

V Sloveniji smo izvedli šest fokusnih skupin: v Postojni, Ljubljani in v Brežicah, kjer so sodelovali mladi med 16. in 26. letom starosti. Glavne ugotovitve raziskave:

- ★ Stopnja tolerance pri mladih v Sloveniji variira – najbolj je opazen vpliv okolja: kje mladi živijo in v kakšnem družbenem okolju odrasčajo.
- ★ Izjemno negativen odnos do opitih ljudi in do narkomanov.
- ★ Mladi opazijo razlike predvsem v stilu oblačenja, zunanosti, obnašanju, a tudi v narodnosti. Mlajši opazajo predvsem razlike v zunanem izgledu, starejši pa predvsem v obnašanju in razmišljanju.
- ★ Razlike večinoma sprejemajo, razen če jih spremlja agresivno oz. kakršnokoli moteče vedenje.
- ★ Mlajši z nižjo izobrazbo velikokrat podajajo družbeno sprejemljive odgovore in si ne upajo izstopati s svojim mnenji, medtem ko se na drugačnost v okolici odzivajo impulzivnejše in bolj nestrpno.
- ★ Informiranost mladih glede organizacij, ki se ukvarjajo s problematiko človekovih pravic, drugačnostjo in tolerantnostjo, je izjemno slaba.

KDO JE DRUGAČEN?

Glavna kriterija, po katerih smo na podlagi domneve o vplivu na obravnavani problem oblikovali skupine, sta bila starost in izobrazba. Mlajši udeleženci so podali manj informacij, poznajo tudi manj dejstev. Nizajo različne "drugačne osebe" - govorijo o drugačnem stilu oblačenja, frizuri, zunanosti,

narkomanih, "čefurjih", piflarjih in fazanih. Starejši se manj osredotočajo na obleko, pač pa bolj na obnašanje. Opazijo zadržane, mrke ljudi, vidijo drugačno obravnavo tistih, ki ne gredo študirat ... Vse skupine za drugačne označujejo invalide, bolne, umazane in narkomane. Odnos do narkomanov je različen; mlajši jih močno obsojajo, o njih imajo izrazito negativno mnenje. Starejši jih vidijo za odtenek bolj pozitivno. Reakcije mlajših na drugačnost so bolj burne, starejši enostavno ignorirajo.

NAVIDEZNA TOLERANCA

Pri vprašanju, ali različnost bogati družbo, so skoraj vsi udeleženci odgovorili, da vsekakor, a se je kasneje izkazalo, da prevelike razlike vseeno niso sprejemljive; nasprotja se dopolnjujejo, a ne prevelika, saj lahko to hitro vodi v konflikte. Kdaj so "razlike prevelike" je prepuščeno presoji posameznika, razbrati pa je, da so velike razlike tolerirane le, če s tako drugačnimi ljudmi nimajo stika in jim ga niti ni potrebno imeti. Torej je toleranca le navidezna. Starejši vidijo situacijo še nekoliko bolj negativno; opazijo stigmatizacijo drugačnih, sprašujejo se o učinkovitosti sodnega sistema, zavedajo se predsodkov, izpostavljajo ekonomske razlike ...

MESTO : PODEŽELJE

Razviden je bil tudi vpliv okolja, čeprav ga nismo uvrstili med glavne kriterije oblikovanja skupin. Opazil se je npr., ko se je v skupini deklet iz ruralnega okolja pojavilo dekle, ki se je pred kratkim priselilo iz večjega mesta. Njena mnenja in stališča so bila opazno drugačna od ostalih. Mladi v ruralnem okolju zahajajo predvsem v gostilne, picerije in na igrišča. To so bolj ali manj tudi edine možnosti, ki jih imajo za druženje. V Ljubljani, kjer smo izvedli dve skupini, je možnosti za preživljanje prostega časa več; kino, biljard, bowling... in posledično so tudi ljudje, ki jih na teh lokacijah srečujejo, bolj različni. Tako se razlike odražajo tudi v definiciji drugačnosti.

NEPOZNAVANJE ORGANIZACIJ

Raziskovali smo tudi poznavanje organizacij, ki se kakorkoli ukvarjajo s človekovimi pravicami in drugačnostjo tako na lokalni kot nacionalni in svetovni ravni. Rezultat je bil presenetljivo porazen, saj je poznavanje tovrstnih organizacij izjemno majhen, v nekaterih skupinah pa niso navedli niti ene organizacije.

